

L'ALCALDE SUÏCIDA

Joan Agustí Carreras,
alcalde (1885-1891)
de Sant Martí de
Provençals.

El català és de l'època, però el tremp de la narració és de totes les èpoques: «Allí m'explicà una escena tràgica de la seva vida íntima, y després quedà mut durant tres quarts d'hora, inmòvil y ab la vista fixa al rompent de las onas, per més que jo procurava ab sortidas de to animarlo.» Joan Serra i Solé, director del setmanari catalanista *L'Arch de Sant Martí*, era amic de Joan Agustí Carreras, alcalde de Sant Martí de Provençals, la qual cosa no li havia impedit criticar algunes de les seves actuacions, com ara la d'untar amb diners altres mitjans de comunicació perquè el tractessin bé.

Agustí, però, havia oblidat les diferències amb qui havia mantingut una gran amistat i li havia demanat de parlar a soles, en un lloc tan aïllat aleshores, el gener del 1891, com el Morrot. Li va confessar molt trist: «Joanet, no tinc amichs; aquells que jo més he afavorit me miran ab despreci.» Pocs dies després, l'alcalde es va llevar la vida.

Joan Agustí Carreras no havia nascut a Sant Martí, però hi havia arribat de petit, quan el seu pare, que era agrimensor, havia estat cridat per dessecar alguns aiguamolls del Poblenou, on havien anat a viure. Va arribar a Sant Martí el 1856, quan tot just tenia sis anys. Li deien aleshores Joan de la Maria de l'Hort, segurament un motiu que venia del poble d'on era.

Va estudiar per a farmacèutic, tot i que va ser més coses, com ara comerciant de vins, constructor i, també i fonamentalment, polític. El 1870, amb només vint anys, havia participat amb uns companys en un intent de segregat el Poblenou de Sant Martí i aconseguir que fos una població independent, ja que considerava —i no li mancava raó— que l'Ajuntament martinenc no se'n preocupava prou.

Va obrir la farmàcia al número 48 del carrer del Taulat, on encara segueix, tot i que ha canviat la numeració i ara és el 62. Als 23 anys va esdevenir president d'una societat creada quatre anys abans, l'Aliança, i romangué al càrrec fins a la mort. Un any més tard era ja regidor de l'Ajuntament de Sant Martí, el mateix que tant criticava. Era d'idees republicanes, però aclaria sovint que era un pragmàtic, i que el que volia era aconseguir coses per a la població sense parar esment en les idees. Per aquesta raó va governar un ajuntament en temps de la Restauració.

Va estar sempre lligat a l'Ajuntament, primer com a regidor entre el 1874 i el 1877; després com a tinent d'alcalde entre el 1879 i el 1885, i finalment com a alcalde entre el 1885 i l'any de la seva mort, el 1891.

El 6 de juliol de 1888 va rebre el nomenament de cap honorari de l'Administració civil. Els amics li van fer aleshores un llibre d'honor que és ple de signatures d'industrials i propietaris de Sant Martí, i també li van regalar el barret de copa i l'espasa que acompanyava aquest càrrec honorífic.

Agustí va mantenir una postura radical contra l'agregació dels municipis del pla a Barcelona, i el 20 de febrer de 1889 va pronunciar un vehement discurs a l'Ajuntament on afirmava que «a la població de Sant Martí de Provençals precisament l'agregació la mataria del tot».

Va aprofitar per criticar que el setmanari *L'Arch de Sant Martí* s'hagués passat a les files contràries. Ignorava en aquell moment que alguns amics que li donaven suport li girarien aviat l'esquena.

Hi ha qui diu que aquesta deserció influí en la decisió de suïcidar-se. Uns altres asseguren que es tractava d'un amor contrariat i aventuren el nom de Caterina Messeguer, vídua d'Ignasi Sala, un gran industrial tèxtil que tenia el negoci prop de l'actual plaça de la Unió, i que era qui havia cedit els terrenys per aixecar l'edifici de l'Aliança. I no hi ha qui creu que Agustí tenia inclinacions homosexuals que el torturaven i que aleshores eren inconfessables. El cert és que va morir solter als 40 anys.

El divendres 9 de gener de 1891 va visitar el governador civil i alguns van dir que els comptes municipals oferien irregularitats, una altra possibilitat que podia haver influït en la dramàtica solució de posar fi a la seva vida. El cas és que l'endemà, quan encara no feia una setmana de l'entrevista entre el periodista i l'alcalde al Morrot, Joan Agustí es va tancar al seu despatx i davant d'una imatge de Sant Antoni de Pàdua, patró dels paletes, es va suïcidar d'un tret al cap. Al costat van trobar una nota lapidària: «Dios perdone a los culpables.»

El cosí de l'alcalde, Joan Carreras, que era el seu soci en l'empresa familiar dedicada a la construcció, va haver de pujar pel darrere i entrar per la finestra per descobrir el que havia passat, ja que la porta era tancada amb clau per dins. L'endemà la notícia va sortir als diaris, i algú va posar una esquela al diari carlí *El Correo Catalán*. Un diari rival, de la mateixa corda però d'una altra facció, *Diario de Cataluña*, va criticar *El Correo* per publicar l'esquela d'un suïcida, i a sobre amb una creu. Es parlava també a la premsa d'un desfalc de 40.000 duros, una quantitat més que notable, i que incidia en el rumor que havia acompanyat la visita al governador.

El pare de Joan Agustí, que encara vivia, va quedar trasbalsat i potser per aquesta raó no va presi-

Anunci de la farmàcia
de Juan Agustí Carreras.

— 109 —

FARMACIA
DE
JUAN AGUSTÍ CARRERAS

—*—

Se despachan con precisión todas las recetas, productos extranjeros y toda clase de aguas minerales.—En dicha farmacia se prepara el Jarabe anti-catarral, que tan buenos resultados da á las criaturas que padecen el catarro.—Cada botella lleva su prospecto que explica el modo de tomarlo.

Precio: 6 reales una

TOS Preparado farmacológico que combate toda clase de tos, sea reciente ó crónica, la que desaparece inmediatamente.

Precio: 6 reales botella

—*—

Calle Mayor del Taulat, núm. 48
SAN MARTÍN DE PROVENÇALS

dir l'enterrament. Ho va fer l'industrial Domènec Cantí, que era parent dels Agustí. Tot i el fet del suïcidi, l'acte va ser en tot moment religiós.

En aquell temps, eren habituals les vetllades necrològiques per recordar alguna figura estimada. L'Aliança en va organitzar una per honorar el seu president durant divuit anys el diumenge 8 de març. Molt a prop, al terra de la Rambla, una placa recorda el malaguanyat alcalde Joan Agustí Carreras, mort als 40 anys per raons que difícilment podrem arribar a esbrinar.

La maledicció de la farmàcia

Segons sembla, un gran nombre de persones que han tingut un contacte estret amb la farmàcia del carrer del Taulat, 62 han sofert una mort violenta.

El germà gran d'Agustí Carreras va morir tràgicament en el transcurs de la celebració d'un bateig. Els familiars expliquen que un dels convidats al banquet li va llançar mig en broma el ganivet que es va utilitzar per tallar el pastís, amb tanta mala fortuna que li travessà el cor.

Joan Agustí Carreras, farmacèutic de carrera i alcalde de Sant Martí de Provençals els anys 1885-1891, es va suïcidar d'un tret al cap a la seva habitació del pis que ocupava a sobre mateix de la farmàcia del carrer del Taulat, 62. El cos el va trobar, encara calent, Joan Carreras, cosí i soci en l'empresa familiar dedicada a la construcció, que va sentir el tret i va pujar escalant per la façana del darrere, ja que l'habitació era tancada amb clau per dins. Junt al cadàver es va trobar una nota amb una frase proud

colpidora: «Dios perdone a los culpables.» La pistola que va utilitzar per suïcidar-se Agustí Carreras va ser enterrada per la família quan va començar la Guerra Civil l'any 1936 i no s'ha trobat mai més.

La maledicció de la farmàcia no va acabar amb les tràgiques morts dels germans Carreras. Durant els primers dies de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), regentava la farmàcia Delfí Sánchez. Un dependent seu, que sembla que li tenia rancúnia, el va denunciar i poc després era detingut i traslladat al cementiri de Montcada, on va ser afusellat per un escamot sota el comandament de la CNT. Durant molts anys la farmàcia va dir-se Viuda Sánchez.

I la dissort continua, ja que, fa uns vint anys —cap a l'any 1985—, la farmacèutica que n'era la propietària va ser assassinada pel seu marit, sembla que sota els efectes d'un atac de gelosia, amb una escopeta de caça de dos trets a la panxa, tot i que estava embarassada. Després ell es va suïcidar amb la mateixa arma.

Un jove Joan Agustí Carreras —el primer dret a l'esquerra— amb la resta de membres del primer consistori martinenc de la Primera República (1873).

ARXIU MUNICIPAL DE SANT MARTÍ

JORDI FOSSAS
JOSEP M. HUERTAS